

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO

NASZE DZIEDZICTWO
NIEPRZERWANA SŁUŻBA
NIENARUSZALNA CIĄGŁOŚĆ
PRAWNO-ORGANIZACYJNA
(wydanie - 2018)

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
NASZE DZIEDZICTWO
NIEPRZERWANA SŁUŻBA
NIENARUSZALNA CIĄGŁOŚĆ PRAWNO-ORGANIZACYJNA

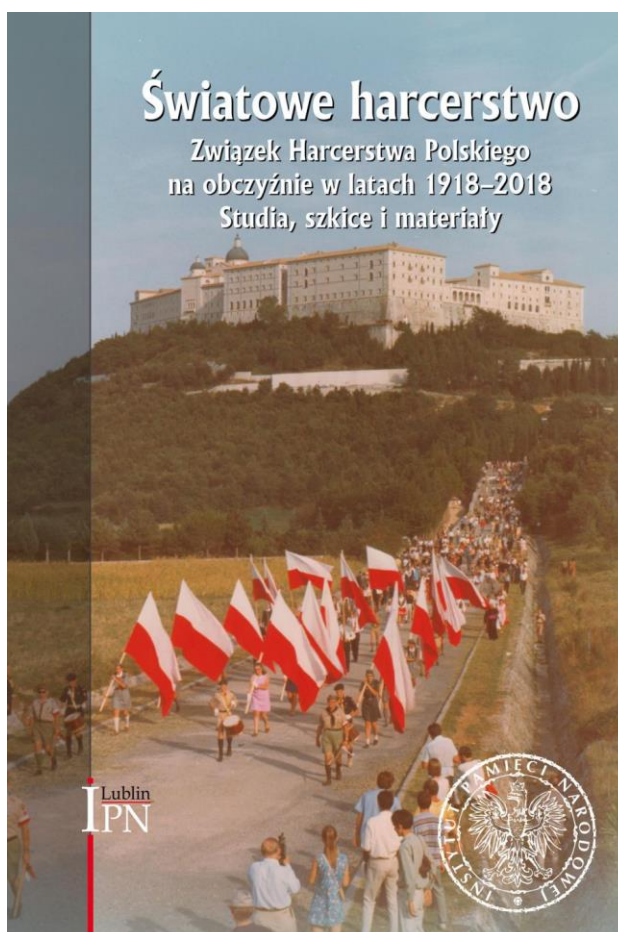
*Tekst prezentacji opracowanej i wygłoszonej
przez hm. Teresę Szadkowską-Łakomy i hm. Jagodę Kaczorowską*

*na Międzynarodowej konferencji naukowej
zorganizowanej przez Instytut Pamięci Narodowej
pt. „ Światowe Harcerstwo
Związek Harcerstwa Polskiego
na Obczyźnie 1939-2016”*

Pionki – Radom 16 i 17 listopada 2017

Zredagowany tekst jest zawarty w publikacji z konferencji.

***Tekst zaktualizowany i wygłoszony na Aдаstrze XXIV
w Doylestown, Stany Zjednoczone – kwiecień 2018 r.***

1		<p>Latem 2017 roku, w Kanadzie, odbył się IX Światowy Zlot Związku Harcerstwa Polskiego. Nazwa zlotu - „Szlak Przyszłości”. Aby zrozumieć dlaczego na zlot ten zjechało się z całego świata ponad 1,300 polskiej młodzieży harcerskiej, musimy spojrzeć wstecz na ponad stuletnią historię Związku Harcerstwa Polskiego.</p>
2		<p>Skauting polski powstał ponad 100 lat temu. Rozwój jego nie był ograniczony do terenów polskich. W krajach zaborczych – w Austrii, na Prusach i w Rosji - gdziekolwiek znajdowali się Polacy tworzyły się jednostki. W 1913 r. polscy skauci zjechali się z trzech zaborów, aby pod polską flagą na światowym Jamboree w Anglii świadczyć o tym, że „Jeszcze Polska nie zginęła”.</p> <p>W 1914 roku ogłoszona została trzecia redakcja prawa skautowego, w której zamieniono słowo „skaut” na „harczerz”.</p> <p style="text-align: right;">(Historia Harcerstwa Polskiego - Wacław Błażejowski-1935)</p> <p>Harczerze i harcerki dołączyli do szeregów walczących o niepodległość Polski.</p>
3		<p>W listopadzie 1918 r. odbył się w Lublinie zjazd kierowników harcerskich ze wszystkich Ziem Polskich. Zapadły jednogłośnie uchwały, których punkt pierwszy brzmi:</p> <p>„Polskie organizacje harcerskie byłego zaboru pruskiego, Małopolski, Rusi i Rosji, Królestwa Kongresowego i Litwy łączą się w jeden samoistny, niezależny od żadnej innej organizacji czy instytucji Związek Harcerstwa Polskiego”.</p> <p style="text-align: right;">(Harcerski Zeszyt Historyczny No 1/1 - Początki Ruchu Harcerskiego str.17)</p>
4		<p>W wojnie z Bolszewikami harcerze i harcerki wzięli liczny udział. W 1920 r. organizatorzy Światowego Skautowego Jamboree w Londynie otrzymali depezę:</p> <p>„skauci polscy nie mogą przybyć na Jamboree, ponieważ pomagają bronić cywilizacji”.</p> <p>Na defiladzie jeden harcerz niósł flagę polską – nazwisko jego nie jest nam znane.</p> <p style="text-align: right;">(Historia Harcerstwa Polskiego - Wacław Błażejowski-1935)</p>
5		<p>W latach 20-tych i 30-tych ruch rozwijał się w Polsce i poza Jej granicami. Harcerskie jednostki powstawały gdziekolwiek znajdowali się Polacy.</p> <p>Przed II wojną światową jednostki Związku Harcerstwa Polskiego działały m.in. w Argentynie, Belgii, Danii, Francji, Holandii, Kanadzie, Niemczech, Stanach Zjednoczonych i na Łotwie.</p> <p>W 1935 r. na Zlot w Spale przybyło z całej Polski ponad 15,000 harcerzy i 7,500 harcerek. Spoza granic Kraju przyjechało ponad 1,000 harcerek i harcerzy oraz około 1,400 skautów innych narodowości m.in. Szkoci, których widzimy na ekranie.</p>

6		<p>Podczas II wojny światowej harcerze i harcerki walczyli nie tylko w Polsce, ale na wszystkich frontach.</p> <p>Konspiracyjna praca harcerstwa w Kraju jest znana i obszernie zadokumentowana, natomiast o wiele mniej znana jest praca harcerska poza Polską w latach wojennych i po roku 1945.</p>
7		<p>Władze ZHP znalazły się poza Polską, gdzie kontynuowały wychowawczą pracę z młodzieżą gdziekolwiek losy ją rzuciły. Kręgi starszoharcerskie powstawały na Węgrzech i w Rumunii, we Francji i w Wielkiej Brytanii.</p> <p>9 października 1939 r. Paryż: Przewodniczący ZHP dr Grażyński powołuje Naczelny Komitet Wykonawczy ZHP, który koordynuje działalność Związku poza Krajem i utrzymuje łączność z Harcerstwem Podziemnym w Polsce.</p> <p>Po upadku Francji Komitet kontynuował działalność pod nazwą „Komitet Naczelny ZHP na Czas Wojny” - początkowo w Szkocji, później w Londynie.</p> <p>Przewodniczącą Komitetu była hm. Rzpl. OLGA MAŁKOWSKA. Wiceprzewodniczącym był hm. KAZIMIERZ SABBAT.</p> <p>Praca Związku Harcerstwa Polskiego dostosowana była do warunków, w których znalazła się Polska i Polacy m.in. na terenach okupowanej Polski gdzie harcerstwo zeszło do podziemia, na „niehumanitarnej ziemi” sowieckiej, w niemieckich obozach koncentracyjnych, w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie, na Środkowym Wschodzie, w Indiach, w Afryce, w krajach europejskich – m.in. w Hiszpanii, Norwegii, Szwecji...</p> <p>Hm. Kazimierz Sabbat wspominał: <i>„Poza Polską praca harcerska podejmowana była spontanicznie we wszystkich skupiskach Polaków... Komitet Naczelny reprezentował całość pracy harcerskiej, utrzymywał łączność przez specjalnych kurierów z Harcerstwem podziemnym w Kraju i we Francji oraz z pracą harcerską w całym świecie, a szczególnie z naszą organizacją na Środkowym Wschodzie. Kierował bezpośrednio pracą na terenie Wielkiej Brytanii, głównie w szeregach Wojska, Marynarki i Lotnictwa”.</i></p> <p style="text-align: right;">(Ognisko Harcerskie 1976-VIII/IX)</p>
8		<p>W 1942 r. w oparciu o Drugi Korpus Polski ukonstytuowały się w Palestynie władze harcerskie ZHP na Środkowym Wschodzie, (później ZHP na Wschodzie) które objęły opieką jednostki harcerskie powstające spontanicznie.</p> <p>Przewodniczącym Rady ZHP na Wschodzie był płk dypl. hm. STANISŁAW SIELECKI. Komendantem ZHP na Wschodzie był hm. JEREMI ŚLIWIŃSKI, a po nim hm. ZYGMUNT SZADKOWSKI, który również był Wiceprzewodniczącym Rady od 1942 r. do zakończenia jej działalności w 1948 r.</p> <p>Palestyna 1944r. - Od lewej stoją: phm. Zenobiusz Słowikowski(WB), hm. Zdzisław Peszkowski(WB i USA), hm. Zygmunt Szadkowski(WB), hm. dr Wiktor Szyryński(Kanada), hm. inż. Bronisław Pancewicz(WB) siedzą: phm. Ignacy Koziół(WB), hm. Józef Brzeziński(WB), phm. Romuald Rzędzian(WB)</p> <p>Ekipa odkomenderowanych instruktorów do Indii Ekipa odkomenderowanych instruktorów do Afryki</p> <p style="text-align: right;">(Zbiory rodzinne - T. Szadkowska-Łakomy)</p>

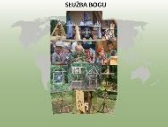
9		<p>Wśród instruktoerek pracujących w ZHP na Wschodzie były m.in.: hm. Helena Sadowska, hm. Zofia Kwiatkowska, hm. Zdzisława Wójcik, hm. Maria Horbaczewska, phm. Władysława Sewerynowa – Splawska, phm. Julia Masłoń – Kicińska.</p>
10		<p>Ręcznie wyhaftowana makata pokazuje zasięg tej części naszej pracy poza Polską w latach 40-tych, która podlegała Władzom ZHP na Wschodzie. Wśród tych krajów jest też Nowa Zelandia, gdzie znalazła się część harcerzy i harcerek, którzy rozpoczęli swą działalność w Isfahanie.</p>
11		<p>Praca harcerska poza Polską zyskała uznanie władz państwowych i wojskowych. Jest to zadokumentowane w wielu listach.</p> <p>Podajemy tu krótkie cytaty:</p> <p>Gen. Władysław Anders: <i>„...Wasza Deklaracja Ideowa wyraźnie stwierdza, że hasła służby Bogu i Polsce, są wśród harcerzy zawsze żywe...”</i></p> <p>Prezydent August Zaleski: <i>„Aby przetrwać ciężkie chwile, które przeżywa obecnie Rzeczpospolita, Polacy muszą wykazać wielki patriotyzm i wyjątkową siłę charakteru. Harcerstwo Polskie skazane chwilowo na tułaczkę ma za główny swój cel wyrabianie w młodzieży oderwanej od Kraju tych właśnie cech”.</i></p> <p style="text-align: right;"><i>(Zbiory rodzinne - T. Szadkowska-Łakomy)</i></p>
12		<p>Po wojnie, w 1946 r., zwołano Naczelną Radę Harcerską w Enghien we Francji z udziałem wszystkich terenów wraz z reprezentacją Szarych Szeregów. Postanowiono kontynuować pracę harcerską na emigracji ponieważ w Polsce działalność harcerstwa w oparciu o Prawo i Przrzeczenie była tępiona przez reżim komunistyczny. Praca ta opierała się nadal na Statucie z 1936 roku, zachowując ciągłość prawno-organizacyjną z doktorem Michałem Grażyńskim na czele. Od tego czasu, bez przerwy, Władze Naczelne ZHP koordynują z Londynu pracę jednostek harcerskich powstających na całym świecie, początkowo wśród tych, którzy po wojnie nie mogli wrócić do wolnej Polski. Władze te aktywnie pomagają w zakładaniu nowych jednostek harcerskich w środowiskach polskich powstających w wyniku kolejnych emigracji.</p> <p style="text-align: right;"><i>(Ognisko Harcerskie 1976-VII/IX)</i></p>
13		<p>Tymczasowy Regulamin działalności poza granicami Kraju Związku Harcerstwa Polskiego uchwalony w Enghien w 1946 obejmuje całość pracy poza Polską. Jest wyraźnie stwierdzone, że praca ta jest kontynuacją Związku Harcerstwa Polskiego – w oparciu o Statut z 1936 roku, o regulaminy i tradycje harcerskie i bez zmiany nazwy. To znaczy, że nie jest to nowa organizacja.</p> <p style="text-align: right;"><i>(Archiwum ZHP [A/1/2B/1] - Londyn)</i></p> <p>Zwrot „poza granicami Kraju” podkreślał teren działania Władz Naczelnych Związku oraz to że tymczasowa siedziba władz podlegających Przewodniczącemu ZHP jest poza Polską.</p> <p>Rozmawiając o tych czasach z pokoleniem naszych ojców, często słyszałyśmy stwierdzenie, że w tych pierwszych latach po zakończeniu działań wojennych w Europie istniała nadzieja rychłego powrotu do wolnej Polski.</p> <p>Los zrządził inaczej, a praca harcerska rozwijała się nadal.</p>

14		<p>Dla Polaków którzy po wojnie nie mogli wrócić do Ojczyzny rozpoczęła się rzeczywistość emigracji niepodległościowej. Nowe życie w obcym kraju, obcy język, obce zwyczaje. Dla wielu wykształconych i na wysokich stanowiskach w Polsce – tylko ciężka praca fizyczna. Wielu nie osiągnęło swego potencjału na skutek przerwanej nauki, przerwanych studiów...</p> <p>Zerwał się kontakt z ziemią ojców i praojców, zerwał się kontakt z rodziną lecz ciągłość pracy harcerskiej nie została zerwana – trwała dalej.</p>			
15		<p>W 1951 roku odbyła się Naczelna Rada Harcerska (NRH) w Londynie w Anglii.</p> <p>Regulamin ZHP, który obowiązywał w tym czasie określał warunki, w jakich istniała możliwość wyboru Przewodniczącego ZHP poza granicami Kraju <u>jako osobnej funkcji od Przewodniczącego ZHP</u>.</p> <p>Dr Michał Grażyński zachował w dalszym ciągu mandat Przewodniczącego Związku Harcerstwa Polskiego i nadal stał na czele całego Związku, a funkcję Przewodniczącego ZHP poza granicami Kraju pełnili od 1951 do 1960:</p> <table border="1" data-bbox="368 831 1458 981"> <tr> <td data-bbox="368 831 730 981">Płk hm. Stanisław Sielecki od 4.III.1951 do 7.IX.1952</td> <td data-bbox="735 831 1050 981">Gen. Nikodem Sulik od 19.IV.1953 do 14.I.1954</td> <td data-bbox="1054 831 1458 981">Hm. Zygmunt Szadkowski od 7.IX.1952 do 19.IV.1953 (p.o.) od 14.I.1954 do 11.IV.1954 (p.o.) od 11.IV.1954 do 6.XI.1960</td> </tr> </table> <p style="text-align: right;">(Archiwum ZHP [Wiadomości Urzędowe 1948,1951,1953,1954,1960 (E/2/3)] – Londyn)</p>	Płk hm. Stanisław Sielecki od 4.III.1951 do 7.IX.1952	Gen. Nikodem Sulik od 19.IV.1953 do 14.I.1954	Hm. Zygmunt Szadkowski od 7.IX.1952 do 19.IV.1953 (p.o.) od 14.I.1954 do 11.IV.1954 (p.o.) od 11.IV.1954 do 6.XI.1960
Płk hm. Stanisław Sielecki od 4.III.1951 do 7.IX.1952	Gen. Nikodem Sulik od 19.IV.1953 do 14.I.1954	Hm. Zygmunt Szadkowski od 7.IX.1952 do 19.IV.1953 (p.o.) od 14.I.1954 do 11.IV.1954 (p.o.) od 11.IV.1954 do 6.XI.1960			
16		<p>Podpisy na protokole z NRH w 1951 pokazują obie funkcje.</p> <p style="text-align: right;">(Archiwum ZHP [A/2/14/1] - Londyn)</p>			
17		<p>W roku 1960 na wszystkich terenach obchodziliśmy nasze pięćdziesięciolecie.</p>			
18		<p>Tego samego roku odbyła się Naczelna Rada Harcerska w Aylesford w Anglii.</p> <p>Dr Michał Grażyński złożył godność Przewodniczącego ZHP w ręce NRH i w swoim oświadczeniu podkreślił naszą ciągłość prawno-organizacyjną.</p> <p>NRH uchwaliła następującą deklarację: <i>„Naczelna Rada Harcerska, po zapoznaniu się z oświadczeniem Przewodniczącego Związku Harcerstwa Polskiego dr Michała Grażyńskiego i zawartymi w tym oświadczeniu wskazaniem, stwierdza, że pilnie będzie strzegła trwałych zasad ideowych, ciągłości prawno-organizacyjnej i charakteru niepodległościowego Związku”.</i></p> <p style="text-align: center;">Na funkcję Przewodniczącego Związku Harcerstwa Polskiego NRH wybrała hm. Zygmunta Szadkowskiego.</p> <p style="text-align: right;">(Archiwum ZHP [Wiadomości Urzędowe 1960 (E/2/3)] – Londyn)</p>			

19		<p>Każdorazowo wybrany przewodniczący, jako następca doktora Michała Grażyńskiego, nosi tytuł: <u>PRZEWODNICZĄCY ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO.</u> Zachowując ciągłość prawną – organizacyjną, Związek nasz nigdy nie zmienił nazwy, pozostając nadal Związkiem Harcerstwa Polskiego i nigdy nie odstąpił od zasad Baden-Powellowskich. Funkcja PRZEWODNICZĄCEGO ZHP POZA GRANICAMI KRAJU, która podlegała Przewodniczącemu ZHP była pełniona tylko w latach 1951 – 1960 i <u>nie figurowała</u> w późniejszych Regulaminach ZHP.</p>										
20		<p>Tu widzimy Rozkaz Naczelnictwa z 1948 roku zatwierdzający Regulamin ZHP, który obowiązywał do 1977, kiedy wszedł w życie następny - proszę zwrócić uwagę na podpisy Sekretarzy Generalnych! <i>(Archiwum ZHP [Wiadomości Urzędowe 1948 (E/2/3), Wiadomości Urzędowe 1977 (E/2/4/A) – Londyn])</i></p>										
21		<p>Na przestrzeni lat Regulamin Główny Związku Harcerstwa Polskiego, oparty na obowiązującym Statucie ZHP z dnia 6 kwietnia 1936 roku, był aktualizowany w zmieniających się warunkach pracy. Nazwa Związku pozostała ta sama po dzień dzisiejszy.</p> <p><i>W 2008 roku na Nadzwyczajnym Zjeździe Ogólnym zgłoszony był wniosek (nr 58) o dodanie skrótu „pgK” do oficjalnej, legalnej nazwy naszego Związku. [art.3]</i> <i>Wynik głosowania był następujący:</i></p> <table border="1" data-bbox="448 994 1323 1070"> <thead> <tr> <th>Wniosek</th> <th>Za</th> <th>Przeciw</th> <th>Wstrzymanych</th> <th>Wynik</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>58</td> <td>17</td> <td>104</td> <td>13</td> <td>przepadł</td> </tr> </tbody> </table>	Wniosek	Za	Przeciw	Wstrzymanych	Wynik	58	17	104	13	przepadł
Wniosek	Za	Przeciw	Wstrzymanych	Wynik								
58	17	104	13	przepadł								
22		<p>Praca minionych pokoleń jest naszym dziedzictwem. Naszym obowiązkiem jest przekazywanie tego dziedzictwa dalej, tak jak kolejni Przewodniczący ZHP przekazują biały sznur. Na czele Związku zawsze był i jest Przewodniczący Związku Harcerstwa Polskiego.</p> <p>Przez niewiedzę lub dla wygody niestety w publikacjach pojawia się często niewłaściwa nazwa naszego Związku.</p> <p>Tu należy podkreślić, że zwroty tak jak „poza granicami Kraju, „poza Polską”, „poza Krajem” oraz skróty m.in. „p.g.K.” określają gdzie Związek działa, <i>ale nigdy nie były i nadal nie są częścią nazwy.</i></p>										
23		<p>Przejdźmy do spraw międzynarodowych i cofnijmy się w czasie. W 1947 roku Związek nasz, uznawany przez Międzynarodowe Biuro Skautów był zaproszony na Światowe Jamboree „Pokoju” oraz na konferencję Światową we Francji. W dniu rozpoczęcia jamboree wstęp dla polskiej drużyny był zakazany. Na konferencję delegacja nasza też nie miała wstępu. Trzeba tu przypomnieć, że byliśmy współzałożycielami międzynarodowych biur światowych skautów i skautek. Na tej konferencji podjęto uchwałę, w której stwierdzono, że skauci na uchodźstwie będą mieli wybór – albo zostać członkami organizacji skautowej kraju osiedlenia, albo zrezygnować ze skautingu.</p> <p>Przed Władzami Naczelnymi ZHP, które organizowało pracę w nowych, obcych i trudnych warunkach, stało kolejne wyzwanie: walka o byt harcerstwa.</p> <p>Na następnej konferencji Międzynarodowego Biura Skautów w Elvasaeter Norwegii w 1949 r. potwierdzono uchwałę z poprzedniej konferencji i usunięto polskich harcerzy z listy członków.</p> <p style="text-align: right;"><i>(Ognisko Harcerskie 1990-VII/IX)</i></p>										

24		<p>Sprawa harcerek w światowej organizacji skautek potoczyła się inaczej. W roku 1949 zostały usunięte na skutek listu z Polski. W liście tym napisanym w języku angielskim, Wiktoria Dewitz podpisująca się jako członek Naczelnictwa ZHP przedstawia nowy kierunek organizacji, który jest wbrew ideałom skautowym. Cytujemy tłumaczenie urywków z tego listu:</p> <p><i>„Zgodnie z załączoną uchwałą Polskiego Zjazdu Instruktorskiego ogłaszam wycofanie się Polskich Harcerek ze Światowego Związku Skautingu...</i></p> <p><i>Skauting jest powołany przez chciwą wojnę imperialistyczną i utrzymuje się przez wychowywanie młodzieży zgodnie z dążeniami kapitalistycznej struktury...</i></p> <p><i>Wycofując się ze Skautingu wzmacniamy nasz związek ze Światową Federacją Młodzieży Demokratycznej ponieważ ich cele są również naszymi.</i></p> <p><i>W sercach i umysłach polskiej młodzieży utwierdzamy prawdziwe moralne zasady socjalistyczne”.</i></p> <p>Pod koniec lat czterdziestych ZHP w Polsce stopniowo odrzucało zasady skautowe, wprowadzono zmiany w mundurach i odznakach. O tym wspominał hm. Bogdan Szwagrzak, który pierwsze 15 lat życia spędził w Polsce:</p> <p><i>„...Prawdziwe harcerstwo, jakie znaliśmy i praktykowaliśmy dotychczas, ostatecznie skończyło się ... W 1948 roku weszły w życie nowe przepisy. Kazano nam założyć czerwone chusty, schować portrety twórcy skautingu, Roberta Baden-Powella i Andrzeja Małkowskiego, także usunąć podręczniki i książki harcerskie używane do tej pory. Otrzymaliśmy nowe podręczniki i instrukcje mówiące, że za wzór mamy teraz sowieckiego pioniera i komsomolca. Stara kadra instruktorów musiała odejść. Ja przestałem się udzielać w nowym harcerstwie, do tego prawdziwego, okazało się, wróciłem, i to za niedługo”.</i></p> <p style="text-align: right;"><small>(„Mój czas, moje miejsce”- Bogdan Szwagrzak-Londyn 2011)</small></p> <p>W 1949 roku dh Szwagrzak przyjechał do swojego ojca do Londynu gdzie ponownie zaangażował się w pracy harcerskiej.</p>
25		<p>W artykule w Orle Białym z 23 lipca 1959, hm. Zygmunt Szadkowski cytuje z listu, który dotarł do Naczelnictwa od dwudziestoletniego harcerza z Polski:</p> <p><i>„W moje ręce dostało się „Pokłosie” zlotu w Waterloo Michigan (1955). Przeczytałem go jednym tchem, najbardziej wzruszyła mnie wstępna gawęda ... Takie słowa pomagają wytrwać, budują człowieka, dodają zapału. Oby ze słowami takimi spotykać się jak najczęściej jest to jedno z marzeń Waszych braci w Kraju...Do „harcerstwa” wstąpiłem po październiku...lada dzień wypisuję się, mam dość”.</i></p>

26		<p>Ks. Prałat hm. Zdzisław Peszkowski, Naczelny Kapelan ZHP od roku 1983 do 2007, w wywadzie powiedział:</p> <p><i>„Dla nas wszystkich, którzy znaleźli się poza Polską Prawo i Przyrzeczenie Harcerskie to fundamenty niezaprzeczone. Jesteśmy przez cały czas harcerstwem polskim wiernym tradycji. Z bólem serca obserwowaliśmy jak harcerstwo w Ojczyźnie stawało się organizacją „czerwoną”, na wzór radzieckich pionierów, niszcząc wszystkie wartości, które były mocą ZHP i kształtowały bohaterów tej miary, co harcerze „Szarych Szeregów”, czy „Pogotowia Harcerek”. Fundamentalną wartością harcerstwa jest kształtowanie pełnego człowieka przez służbę Bogu, Polsce i bliźnim, a ład organizacyjny określa statut z 1936 r. z ostatniego walnego zjazdu w Polsce”.</i></p> <p style="text-align: right;">(Ognisko Harcerskie 1990-IV/VI)</p>
27		<p>Sytuacja polityczna i los harcerstwa w Kraju leżały wszystkim na sercu. Były stałym tematem dyskusji na zebraniach i radach.</p> <p>Na przestrzeni lat odbyło się wiele rozmów z osobami przyjezdnymi z Polski. Rozmowy te były bardzo poufne i rzadko dokumentowane. Cytujemy notatkę z rozmowy, odbytej w Londynie, hm. Szadkowskiego z panem F.B z Warszawy.</p> <p><i>„Pan F.B. jest zgodny z naszą oceną sytuacji na tematy polityczne i harcerskie... Że harcerstwo w Polsce nie może przejawiać się w zorganizowanej formie, takiej, któraby odpowiadała nastrojom i przekonaniom instruktorów – kontynuacją prawną i ideową Związku Harcerstwa Polskiego jest nasza praca na Zachodzie”.</i></p> <p style="text-align: right;">(Archiwum ZHP [A/3/2/1] - Londyn)</p> <p>W 1964 roku, podsumowując sytuację w swoim sprawozdaniu na NRH, Przewodniczący ZHP, hm. Zygmunt Szadkowski powiedział:</p> <p><i>„Przeciwstawiamy się z całą stanowczością wszelkim zakusom zmierzającym do zmiany charakteru naszej organizacji. Przeciwstawiamy się wszelkim próbom zmierzającym do uczynienia z nas organizacji obojętnej na niewolę Kraju... W Kraju, niestety, zgodnie z przewidywaniami, reżim komunistyczny coraz mocniej zacieśnia kontrolę nad życiem zorganizowanym młodzieży. Organizacja, która używa nazwy Związek Harcerstwa Polskiego, publicznie zerwała więzy z przeszłością ideową harcerstwa”.</i></p> <p style="text-align: right;">(Archiwum ZHP [A/2/5/1] - Londyn)</p> <p>W roku 1976 w Kanadzie, na otwarciu Zjazdu Ogólnego, Przewodniczący ZHP hm. Ryszard Kaczorowski powiedział:</p> <p><i>„Utrzymanie ciągłości ideowej oraz prawnego-organizacyjnego nakładu na nas obowiązki zarówno w stosunku do młodzieży w Kraju jak i do młodzieży na terenie naszej działalności. Zadaniem ZHP w stosunku do młodzieży w Kraju jest utrzymanie charakteru niepodległościowego ZHP, utrwalanie i rozwijanie cech narodowych, które są zagrożone w Kraju. Należą do nich doskonały system wartości moralnych oparty na mocnych podstawach religijnych, a wyrażony w Przyrzeczeniu i Prawie Harcerskim i równie dobry system wprowadzenia tych wartości w życie”.</i></p> <p style="text-align: right;">(Ognisko Harcerskie 1976-X/XII)</p>

28		<p>Światowe Biura Skautowe oficjalnie nie uznawały naszego Związku, natomiast od czasu do czasu przychodziły zaproszenia na konferencje lub jamboree.</p> <p>Cofnijmy się raz jeszcze w czasie, aby zobaczyć kilka przykładów.</p> <p>W 1957 r. delegacje naszego Związku wzięły udział w jubileuszowym Jamboree Skautów w Sutton Park w Anglii, w Międzynarodowym Obozie Skautek w Windsor Park oraz w konferencji światowej w Cambridge.</p> <p>W gawędzie na Jamboree hm. Zygmunt Szadkowski powiedział: <i>„Harcerki i harcerze z Polski na to wielkie skautowe święto nie mogli przybyć. W Kraju żyje i trwa ruch harcerski, którego jesteśmy nierozzerwalną częścią, ale ruch ten na skutek komunistycznych więzów nie ma ani swobody działania ani głoszenia zasad ideowych”.</i></p> <p style="text-align: right;"><small>(Zbiory rodzinne - T. Szadkowska-Łakomy)</small></p>
29		<p>W 1959 roku trzyosobowa delegacja naszego Związku była na Jamboree na Filipinach oraz na konferencji światowej w New Delhi w Indiach.</p> <p>Janusz Deszberg wspomina, że na Jamboree:</p> <p><i>„...Jednym z najważniejszych punktów programu miała być defilada ...druh Przewodniczący powiedział, że będzie najlepiej, jak tylko ja wezmę udział w defiladzie... Samotny harcerz z rogatywką i w podhalańskiej pelerynie ... dumnie niosący olbrzymi biało-czerwony sztandar, zdobył podziw i uznanie międzynarodowej widowni. Zaakcentowało to sprawę Polski”.</i></p> <p style="text-align: right;"><small>(Na Tropie 1995-wrzesień/grudzień)</small></p> <p>Historia się powtarza - samotny harcerz niesie flagę Polską tak jak na Jamboree w 1920 roku.</p>
30		<p>W 1963 r. delegacja pojechała do Grecji na Jamboree oraz na konferencję, która była poświęcona skautingom uchodźczym.</p> <p style="text-align: right;"><small>(Archiwum ZHP [A/2/5/1] - Londyn)</small></p> <p>A w latach 1964, 1968 i 1972 portugalscy skauci zaprosili nas na swoje jamboree. Poza tym delegacje naszego Związku brały udział w kilku światowych i innych konferencjach – m.in. byliśmy w 1990 r. na światowej konferencji w Paryżu – jako obserwatorzy.</p> <p>Przez osobiste kontakty zdobyliśmy wielu przyjaciół, którzy wspierali nas w biurach światowych skautów i skautek, ale nie doszło do przywrócenia uznania. Nie zrażając się prowadziliśmy nadal pracę wychowawczą.</p>
31		<p>Nasze programy prowadzone są sprawdzoną metodą harcerską, opartą na zasadach założyciela skautingu światowego Roberta Baden-Powella. Programy te są stale dostosowywane do potrzeb młodzieży polskiej - gdziekolwiek się znajduje.</p> <p>Przygotowują pełnowartościowego człowieka-obywatela do chętej i czynnej służby Bogu, Polsce i drugiemu człowiekowi, oraz świadomego swoich obowiązków względem kraju osiedlenia.</p>
32		<p>Służba Bogu jest integralną częścią wychowania harcerskiego w programach podczas roku jak i na akcjach letnich i zimowiskach.</p>

33		<p>W 2013 roku w Polsce wręczono Przewodniczącej naszego Związku relikwiarz zawierający relikwie patrona harcerstwa bł phm Stefana Wincentego Frelichowskiego. Relikwiarz ten został uroczystie złożony w kościele garnizonowym p.w. św. Andrzeja Boboli w Londynie. Część relikwii umieszczono w drewnianym relikwiarzu, który od tego czasu peregrynuje po jednostkach harcerskich na całym świecie.</p>
34		<p>Podczas obchodów 70 rocznicy bitwy o Monte Cassino, w imieniu Związku Harcerstwa Polskiego, działającego poza granicami Kraju, Naczelniczka hm. Aleksandra Mańkowska odebrała flagę. Na drzewcu jest następująca inskrypcja:</p> <p><i>„Związkowi Harcerstwa Polskiego działającemu poza granicami Kraju z podziękowaniem za dotychczasowe wzorowe pełnienie obowiązku kontynuowania tradycji i etosu II Korpusu Polskiego powierzonego przez Generała Władysława Andersa w 1969 r. w 25. rocznicę bitwy o Monte Cassino.</i></p> <p><i>Uczestnicy Bitwy</i></p> <p><i>Monte Cassino 18 maja 2014 r.”</i></p>
35		<p>Programy nasze zachęcają do aktywnej służby bliźnim. Przykładem takiej służby była światowa akcja wypracowania funduszy przez dzieci i młodzież harcerską na „Farmę Życia” - ośrodek zajmujący się osobami z autyzmem.</p>
36		<p>Praca Związku jest koordynowana przez Naczelnictwo, którym kieruje Przewodniczący ZHP.</p> <p>Związek nasz składa się z:</p> <p>Organizacji Harcerzy, Organizacji Harcerek, Organizacji Starszego Harcerstwa, Organizacji Przyjaciół Harcerstwa.</p> <p>Toteż w skład Naczelnictwa wchodzi:</p> <p>Naczelnik Harcerzy, Naczelniczka Harcerek, Naczelny Kierownik Starszego Harcerstwa i Przedstawiciel Organizacji Przyjaciół Harcerstwa.</p> <p>Naczelnictwo ma swoją siedzibę w Londynie</p> <p>Jesteśmy wszyscy wolontariuszami i sami zdobywamy środki finansowe. Naszą działalność wspierały i nadal wspierają organizacje emigracyjne np. koła pułkowe obejmowały opiekę nad drużynami.</p> <p>Wielką rolę tu odgrywa Organizacja Przyjaciół Harcerstwa przez pomoc fizyczną i finansową.</p> <p>Do niedawna nie otrzymywaliśmy żadnych subwencji rządowych.</p>
37		<p>Hm. Ryszard Kaczorowski kiedy pełnił funkcję Naczelnika Harcerzy pisał:</p> <p><i>„W wychowaniu metodą harcerską, w której przykład starszego odgrywa zasadniczą rolę, starszyna harcerska musi posiadać cechy jakie posiadali członkowie zakonów rycerskich: ideowość, bezinteresowność i ofiarność”.</i></p> <p style="text-align: right;">(Zbiory rodzinne – J.Kaczorowska)</p> <p>Takich ludzi spotykaliśmy w naszym życiu harcerskim bardzo wielu. Nie sposób wymienić wszystkich instruktorów i wszystkie instruktorki którzy przekazywali NAM Ideał Służby. Dla przykładu podajemy kilka nazwisk:</p>

Byli tacy, których działalność sięgała początków naszego ruchu.

Hm. Irena Mydlarzowa.

Wstąpiła do pierwszego zastępu skautek polskich w Warszawie w 1911 r., a siedem lat później brała udział w zjeździe, na którym powstał Związek Harcerstwa Polskiego.

Podczas II wojny światowej była łączniczką Armii Krajowej z Chorągwi do Komendy Okręgu w Kielcach i Radomiu. Została komendantką Wojskowej Służby Kobiet w Komendzie Okręgu Radom. Aresztowana w 1943 r., została przewieziona do Auschwitz, później do Belsen-Bergen. W latach 1945 - 1948 prowadziła pracę harcerską w Niemczech. Po przyjeździe do Anglii była członkiem Władz Naczelnych ZHP. Do końca życia była inspiracją dla młodych.

Dzielimy się słowami drużyny Ireny:

„Patron drużyny - to nasz wzór. On pomoże nam wyrosnąć na dzielnych prawych ludzi. Są różni patronowie drużyn, ale każdy z nich gotów jest zawsze poświęcić swoje życie Bogu i Polsce. Jedni składają je w krwawych walkach w obronie Ojczyzny, inni na polu nauki, sztuki, w krzewieniu oświaty i kształceniu młodych pokoleń”.

(Na Tropie 1963-nr2)

A na pytanie „Co Druhnę trzyma w Harcerstwie?” odpowiadała:

„To, że pragnę być coraz lepszą”.

(Ognisko Harcerskie 1975-VIII/IX)

Hm. Bolesław Klepacki.

Uczestnik wojny bolszewickiej (1918 – 1920) i kampanii wrześniowej (1939) więzień sowiecki, żołnierz 2 Korpusu Polskiego, po przyjeździe do Anglii członek Władz Naczelnych ZHP.

O swoim nauczycielu ze szkoły i instruktorem harcerskim z Białegostoku wspominał hm. Kaczorowski:

„gdziekolwiek rzuciły go losy, wszędzie, zawsze był przede wszystkim wychowawcą...pełnił bardzo odpowiedzialne funkcje ...z Jego ogromnego doświadczenia korzystały wszystkie komisje programowe naszego związku... był przewodnikiem, przyjacielem i przykładem postępowania... służba Bogu, Polsce i bliźnim była programem Jego życia”.

(Ognisko Harcerskie 1981-X/XII)

<p>39</p> 	<p>„Był ten który wstąpił do harcerstwa w Niepodległej Polsce...”</p> <p>Hm. JAN PROKOP 1914-1983</p> <p>Dz.h. IRENA GRZESZCZAK 1919-1982</p>	<p>Wśród naszych wychowawców byli tacy, którzy wstąpili do harcerstwa w Niepodległej Polsce...</p> <p><u>Hm. Jan Prokop</u> Wstąpił do harcerstwa w 1932 r. Po kampanii wrześniowej przez Węgry, Środkowy Wschód i Włochy przyjechał z 2 Korpusem Polskim do Anglii. Był członkiem Władz Naczelnych ZHP, m.in. pełnił funkcje Kierownika Starszego Harcerstwa, Sekretarza Generalnego, Wiceprzewodniczącego ZHP...</p> <p>Po śmierci dha Jana, gen. Władysław Anders napisał o nim, że był <i>„jednym z najbardziej zasłużonych ludzi, który z największym oddaniem i niesłabnącym poświęceniem służył wielkiej sprawie wychowania młodego polskiego pokolenia”</i>.</p> <p style="text-align: right;">(Na Tropie 1968-Marzec)</p> <p>Dh Jan często powtarzał: <i>„Jeśli dobro jest celem, to nie ma trudności, których by się nie pokonało”</i>.</p> <p><u>Dz.h. Irena Grzeszczak.</u> Należała do Harcerstwa od najmłodszych lat. Wstąpiła do Związku Walki Zbrojnej w 1939 r. Aresztowana w 1942 r., po śledztwie na Aleji Szucha została wywieziona na Majdanek, a później do Auschwitz. W 1946 r. przekroczyła zieloną granicę do Niemiec skąd przybyła do Anglii. Od razu zaangażowała się w pracy harcerskiej. Była skromną osobą. Podejmowała się prac niewdzięcznych. Zawsze chętna i gotowa służyć innym, nie oszczędzała własnych sił. Była bardzo aktywna w Organizacji Przyjaciół Harcerstwa. Swym spokojem i ciepłem wspierała nas, zachęcała i pomagała w trudnych sytuacjach. Przy niej nabieraliśmy pewności siebie.</p>
<p>40</p> 	<p>„I ci którzy przez Polskę wstąpili do Harcerstwa podczas II wojny światowej...”</p> <p>Hm. ŁUCJA GOLIŃSKA 1927-2017</p> <p>Hm. JERZY KUCEWICZ ur. 1929</p>	<p>Wychowawcami naszymi byli także ci, którzy wstąpili w szeregi harcerskie podczas II wojny światowej:</p> <p><u>Hm. Łucja (Luna) Golińska.</u> Po wyjściu z nieludzkiej ziemi znalazła się w Afryce. <i>„Wstąpiłam do drużyny harcerek i wkrótce złożyłam przyrzeczenie na ręce Komendantki Chorągwi, hm. Zdzisławy Wójcik. I zaczęło się życie harcerskie, pełne przygód, przeżyć, zmagañ z trudnościami, osiągnięć, radości, pracy nad sobą. Harcerstwo weszło mi w krew, stało się stylem życia...ciągle jeszcze staram się piąć wzwyż i próbować zdobywać szczyt”</i>.</p> <p style="text-align: right;">(Harcerska e-gazetka)</p> <p><u>Hm Jerzy Kucewicz</u> Po wydostaniu się z Rosji Sowieckiej, w 1943 r. wstąpił do drużyny w Iranie. Przyrzeczenie Harcerskie złożył w tym samym roku już w Indiach w obozie Valivade.</p> <p><i>„W Indiach miałem to szczęście, że moimi wychowawcami byli wspaniali przedwojenni instruktorzy, hm. Zdzisław Peszkowski i hm. Bronisław Panczewicz, którzy poprzez zajęcia, obozy, wędrówki, gawędy i własny przykład pokazali mi czym jest prawdziwe Harcerstwo... Wtedy zrozumiałem że w tej organizacji, którą pokochałem, chciałbym pozostać i pracować przez całe moje życie, wychowując naszą młodzież w duchu Przyrzeczenia i Prawa Harcerskiego i udało mi się to zrealizować - 74-tą rocznicę mojej służby już mam poza sobą”</i>.</p> <p>Jesteśmy spadkobiercami nie tylko tych wymienionych, ale wielu innych takich jak Oni. Dzięki nim wszystkim zachowywana i przekazywana była głęboka myśl harcerska.</p>

41		<p>Od czasu kiedy ZHP działa poza Polską kilkadziesiąt tysięcy młodych Polaków i Polek z kilku pokoleń przewinęło się przez nasze szeregi. Jednostki harcerskie stanowią integralną część wspólnot polskich. Spotykamy się na światowych zlotach, które wzmacniają więzi wśród polskiej młodzieży mieszkającej na wszystkich kontynentach.</p> <p>Związek nasz wychowuje metodami harcerskimi zgodnie z Przymierzaniem i Prawem Harcerskim. Przygotowuje młodzież do świadomej, czynnej i ofiarnej służby dla Narodu Polskiego, ale równocześnie wychowuje dobrych obywateli krajów zamieszkania. Zasady skautowe przyjęte w pierwszych latach istnienia Ruchu nigdy się nie zmieniły pomimo zmian w warunkach, w których członkowie Związku się znajdowali.</p> <p>Nasza ponad stuletnia historia pełna jest szlachetnych czynów i wzorców. Nie zapominamy o nich. Bierzymy z nich przykład jak żyć, jak pełnić służbę, jak być dobrymi ludźmi.</p>
42		<p>Jednym dowodem tego jest nasz trzyletni program upamiętniający setną rocznicę Odzyskania Niepodległości.</p>
43		<p>20 grudnia 2017 r., Senat ustanowił 2018 Rokiem Harcerstwa. Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej uznaje, że nasz Związek „...przechował depozyt niepodległości – ciągłości organizacyjnej, prawnej, ideowej, programowej i metodycznej polskiego harcerstwa”.</p>
44		<p>Przez ostatnie pół godziny mówiliśmy o historii, o przeszłości. Na zakończenie, w myśl nazwy ostatniego światowego zlotu „Szlak Przyszłości” oddajemy głos następnym pokoleniom:</p> <p>Henio Noctor, lat 23, matka Polka ojciec Anglik: <i>„Ważne jest, abyśmy poza Polską pielęgnowali naszą kulturę polską nasz język...Harcerstwo uczy nas miłości do Boga, do Polski i do bliźnich”.</i></p> <p>Kaja Jankowska, lat 15, oboje rodzice urodzeni w WB: <i>„Harcerstwo pokazuje nam jak pracować z ludźmi i jak radzić sobie w trudnych sytuacjach”.</i></p> <p>Bliźniacy, lat 18, oboje rodzice urodzeni w Anglii: Juliusz Wróbel: <i>„Nabrałem pewności siebie i teraz potrafię pomagać innym rozwiązywać problemy”.</i></p> <p>Stefan Wróbel: <i>„Wśród braci harcerskiej pomagamy jeden drugiemu. Przez to zdałem sobie sprawę, że ludzie mają różne poglądy i jestem bardziej tolerancyjny”.</i></p> <p>Amelia Coutts, lat 15, matka Polka, ojciec Anglik: <i>„Harcerstwo mnie nauczyło być dumną, że jestem Polką”.</i></p>
45		<p>Materiał z Archiwum ZHP oraz ze zbiorów rodzinnych opracowały hm. Teresa Szadkowska-Łakomy i hm. Jagoda Kaczorowska. Londyn - listopad 2017. (Tekst zaktualizowany w kwietniu 2018.)</p>